

HRVATSKI PLAN ZA OTVORENU ZNANOST

Svibanj, 2025

SADRŽAJ PLANA

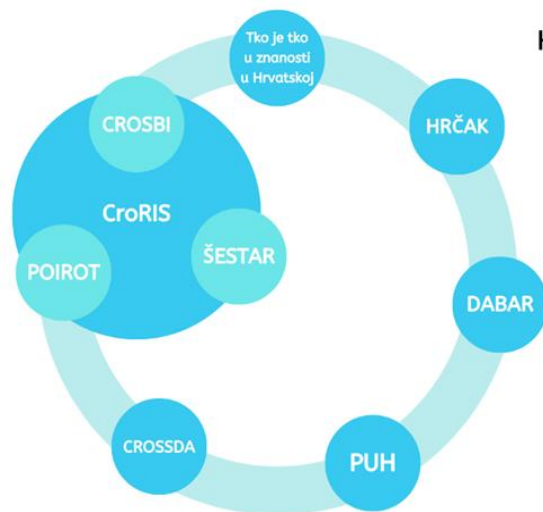
1. UVOD
2. NAČELA OTVORENE ZNANOSTI
3. VIZIJA I GLAVNI CILJEVI
4. PREPORUKE I AKTIVNOSTI
5. NAČIN PRAĆENJA PROVEDBE

1. UVOD

- ***Otvorena znanost*** je skup načela i praksi kojima je cilj učiniti znanstvena istraživanja iz svih područja i na svim jezicima dostupnima, ponovno upotrebljivima i djeljivima svima za dobrobit znanstvenika i društva u cjelini.
- **Otvorena znanost potiče:**
 - otvoreni pristup publikacijama i istraživačkim podacima
 - otvoren recenzijski postupak i otvorenu evaluaciju
 - znanstvenu komunikaciju, otvoreni dijalog
 - popularizaciju znanosti
 - otvorene formate, podatke, alate, standarde, softverske kôdove
 - otvorenu znanstvenu infrastrukturu
 - otvoreno obrazovanje te građansku znanost

1. UVOD

OTVORENA ZNANOST U REPUBLICI HRVATSKOJ

Hrvatske nacionalne inicijative otvorenog pristupa

- „Tko je tko u znanosti u Hrvatskoj“
- **HRČAK**
- **ŠESTAR** – baza podataka o znanstveno-istraživačkoj opremi
- **DABAR** – nacionalna infrastruktura za institucijske i tematske repozitorije
- **PUH** – sustav za pohranu i razmjenu istraživačkih podataka
- **POIROT** – baza podataka o projektima
- **CroRIS** – informacijski sustav znanosti Republike Hrvatske
- **CROSSDA** – Hrvatski arhiv podataka za društvene znanosti

- Informacijski sustav znanosti Republike Hrvatske - CroRIS: sadrži podatke o svim elementima sustava znanosti važnim za podršku poslovnim procesima povezanim s razvojem sustava visokog obrazovanja, znanstvene i umjetničke djelatnosti u Republici Hrvatskoj
- CroRIS služi za praćenje znanstvene produktivnosti ustanova i donošenje odluka

1. UVOD

ZAKONODAVNI I STRATEŠKI OKVIR

- NACIONALNA RAZVOJNA STRATEGIJA
- ZAKON O VISOKOM OBRAZOVANJU I ZNANSTVENOJ DJELATNOSTI
- UREDBA O PROGRAMSKOM FINANCIRANJU JAVNIH VISOKIH UČILIŠTA I JAVNIH ZNANSTVENIH INSTITUTA U REPUBLICI HRVATSKOJ
- PLAN RAZVOJA ISTRAŽIVAČKE INFRASTRUKTURE U REPUBLICI HRVATSKOJ 2023.-2027.
- STRATEGIJA PAMETNE SPECIJALIZACIJE REPUBLIKE HRVATSKE DO 2029.

MEĐUNARODNE AKTIVNOSTI

- SHARE, DARIAH, CERIC, ESS, CESSDA, EATRIS, EPOS, EHRI
- EOSC
- OECD

2. NAČELA OTVORENE ZNANOSTI

Načela otvorene znanosti obuhvaćaju:

1. Otvoreni pristup i rano dijeljenje svih rezultata znanstvenog istraživanja
2. Infrastrukturu za otvorenu znanost
3. Praćenje implementacije otvorene znanosti
4. Odgovorno vrednovanje i nužnost znanstvenog integriteta
5. Otvoreno obrazovanje, kompetencije i građansku znanost

3. VIZIJA I GLAVNI CILJEVI

Glavni ciljevi Hrvatskog plana za otvorenu znanost:

1. Povećati dostupnost istraživačkih rezultata kroz otvoreni pristup znanstvenim publikacijama i drugim rezultatima znanstvenog rada te dijeljenja istraživačkih podataka.
2. Povećati korištenje i vidljivost rezultata hrvatskih javno financiranih istraživanja.
3. Primjenjivati načela otvorene znanosti i otvorenog obrazovanja u radu znanstvenika i ustanova.
4. Uključiti otvorenu znanost kao kriterij u vrednovanju znanstvenika, istraživačkih projekata i institucija.
5. Omogućiti povezivanje i suradnju znanstvene zajednice i šire javnosti.
6. Poticati stvaranje otvorenih obrazovnih sadržaja

4. PREPORUKE I AKTIVNOSTI

1. Otvoreni pristup publikacijama

Preporuke:

- Rezultati i postupci istraživanja trebaju biti dostupni u otvorenom pristupu
- Ustanove treba poticati na usvajanje institucijskih politika otvorene znanosti

Aktivnosti:

- Poticanje autora na objavu u otvorenom pristupu (bez plaćanja naknade za objavu)
- Poticanje autora na trajnu pohranu publikacija
- Poticanje ustanova na usvajanje institucijskih politika otvorene znanosti

4. PREPORUKE I AKTIVNOSTI

2. Otvoreni istraživački podaci

Preporuke:

- Izraditi plan upravljanja istraživačkim podacima
- Istraživački podaci trebaju biti otvoreno dostupni za ponovnu upotrebu
- Pohraniti podatke uz primjenu FAIR i CARE načela

Aktivnosti:

- Poticati ustanove na osiguravanje potpore za upravljanje istraživačkih podacima i pohranu u otvorenom pristupu
- Poticati znanstvenike na rano i otvoreno dijeljenje istraživačkih podataka (otvoreni formati, digitalni repozitoriji, trajni identifikatori)

4. PREPORUKE I AKTIVNOSTI

3. Infrastruktura za otvorenu znanost

Preporuke:

- Osigurati dostupnost, kontinuirano unaprjeđenje kapaciteta i mogućnosti istraživačkih infrastrukture
- Koordinirano planirati, financirati i razvijati otvorene istraživačke infrastrukture i usluge

Aktivnosti:

- Poticati funkcionalnost hrvatske istraživačke infrastrukture i njezino povezivanje s europskim istraživačkim infrastrukturama
- Poticati Srce na pružanje infrastrukturne podrške
- Osigurati infrastrukturu za otvorenu znanost

4. PREPORUKE I AKTIVNOSTI

4. Sustav vrednovanja otvorene znanosti

Preporuke:

- Uzeti u obzir načela otvorene znanosti u procesu planiranja i donošenje odluka
- Kriteriji koji se koriste za procjenjivanje znanstvene i nastavne djelatnosti trebaju uvažavati doprinose otvorene znanosti

Aktivnosti:

- Pružati potporu znanstvenicima u primjeni otvorene znanosti
- Poticati usvajanje internih dokumenata i politika kojima će se poticati i nagrađivati znanstvenike koji primjenjuju načela otvorene znanosti u svojem radu

4. PREPORUKE I AKTIVNOSTI

5. Podrška, obrazovanje, kompetencije i građanska znanost

Preporuke:

- Osigurati stručnu podršku te osposobljavanje za implementaciju načela otvorene znanosti
- Prepoznati građansku znanost – građanski i društveni angažman doprinosi primjenjivosti istraživanja i povjerenju u znanost

Aktivnosti:

- Redovito organizirati edukacije i aktivnosti
- Sudjelovanje na edukacijama i radionicama o otvorenoj znanosti
- Poticati izradu i korištenje otvorenih obrazovnih sadržaja u nastavi
- Poticati provedbu građanske znanosti izradom smjernica za komunikaciju znanstvenih tema prema javnosti i sl.

5. NAČIN PRAĆENJA PROVEDBE

- Ministarstvo će imenovati stručno tijelo zaduženo za praćenje provedbi i razvoj Hrvatskog plana za otvorenu znanost.
- Evaluacija provedbe uključuje analizu podataka o broju publikacija u otvorenom pristupu, broju radova pohranjenim u repozitoriju, inicijativama u području otvorene znanosti, provedbi edukacija, integraciji načela u obrazovne programe i provedbi projekata građanske znanosti.
- Hrvatski plan za otvorenu znanost bit će obavljen na mrežnim stranicama Ministarstva.

HVALA NA PAŽNJI!